

Ötven sor

Jóindulatúan figyelmeztettek, ne most zsörtölődjek szemétyben, hisz az őszi avar a legszorgosabb tisztaságfelelős, a közelítő tél puha hóaplanja ügyis elfedi majd szennyünket, a fagyott szemétnak, úgy mond, nincs szaga. Faramuci érvelés, felmentő ítélet, sebezhető okoskodás még akkor is, ha első hallásra van benne valami ráció. Ám

a szemét hó alatt is szemét.

az eldobott csikkek tíz- és tizezrei, a busz-, trolis- és villamjegyek szaggatott papírszövénye, a kint felejtett kukák büzi okádó gyomra, a szövegetekbe csempézett hulladékok, az utakra felhordott sár, a házfalakra spray-vel „írt” hittétel lányokhoz, beategyüttesekhez és a válogatott trágárságok legfeljebb időlegesen tűnnek el — s ne higgyünk, ne bizzunk a lát-szatokban!

A városképet seplősítő szemét sokunk szemét bántja. Bizonyosság erre az a sok-sok telefon, ami naponta a szerkesztőségbe szemétyben befut, a postaláda rovathoz érkező levelek, a Szegedi Városszépítő Egyesületnek adresszált jelzések. A neves grafikusművész minden fórumot felhasznál, hogy felháborodásának hangot adjon, s igaz van: a szép és vonzó város legeslegesítő kritériuma a tisztaság. S bizony, ehhez bárhol a világon kevesek a hivatalból takarító vállalatok, intézmények, ezt a kérdést nem lehet megoldani paragrafusokkal, szabályozókkal, a város tisztasága — vagy tisztátalansága — mindenekelőtt a város lakóinak bizonyítványa. Találón jegyezte meg a városépítők egyik összefoglalójának résztvevője, hogy egyszerűbb telefonálni, leveleket írni, különböző fórumokon panaszkodni, mint összenyalólni a hulladékot, összesöpörni a szemetet, eltakarítani a piszkot. Valami igazság bizonyára e vélekedésben is található.

Az egyre szaporodó hulladék, szemét szinte fantasztikus rémképeket vetít elénk. Ha képtelenek leszünk megoldani a csomagolóanyagok, a termelésben és a háztartásban keletkezett különféle anyagú hulladékok, különösen egyes üzemek, gyárak, szövetkezetek ártalmatlan melléktermékeinek megsemmisítését, nemcsak mai környezetünket de jövőnket is veszélyeztetjük. Hihetetlen, hogy egyes jó szemű fotósok a szemétnak kicsoda arzenálját képesek lencséjükre kapni, az erdei pihenőktől az új lakótelepek eldugottabb, bokrosabb részein át, az építkezések környékéig. Mindenki számára tudott dolog, hogy a személtakarítás, az úgynevezett „piszkos munka”, nem éppen keresett és kedvelt foglalkozás. Azt is jól tudjuk, hogy a mi technikai technológiai rendszerünk e téren lépéshátrányban van. De arra jobban odafigyelhetnénk, hogy a kukaedények állandó helye ne az utca legyen, a járda, s hogy a horpadt, rondán „védjegyzett” bűzös tárolók, a lakótelepi konténernek ne legyenek feltétlen és elengedhetetlen részei környezetünknek.

Jól tudom, e téren sem könnyű gyors és látványos változást elérni. Rondák az utcai hulladékgyűjtők, nem elég tartósak a házak és lakótelepek szemetesedényei, kevés munkaerővel, elavult technológiával akadozik a folyamatos és rendszeres tisztán tartása a városnak. Tavaly nyáron Svédországban lártam, ez érdekes módon, hulladékgyűjtő alig-alig láttam, szemétnél egyáltalán nem. Egy erdei kirándulást követően — ahol bizony több százán ettek-ittak egy tóközeli majálison — tíz perc múltával egyetlen szál szemetet sem fedezhettem föl. Összetakarítottak maguk után, kint az erdőben. Ők mondták: a tisztaság bennünk van...

Tandi Lajos

Áru, érdek, információ

Mit tesz a Kamara Dél-Magyarországon?

Mi tagadás, úgy terveztem, hogy Polák Zoltánnal, a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat nyugalmazott igazgatójával újból kintütemése okán találkozunk. Aztán haladtak a percek; úgy vált egyre nyilvánvalóbbá, hogy dugába dől a szándék, hisz bárhol kezdtük, mindig a Magyar Kereskedelmi Kamara dél-alföldi bizottságánál kötöttünk ki.

Régi törvény, hogy a világiaci színvonalhoz közelítő termék is raktáron maradjon, ha arról szélesebb körben nem szereznek tudomást. Ezért van (volt) nagy szükség a gyártás helyének segítségére. Ezzel a szándékkal hívták életre még 1970-ben az első vidéki kamarai szervezetet. Ma már a kamarában Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyéből több mint 130 tagvállalat tartanak számon.

Polák Zoltán 1970-től 1982-ig elnöke volt a dél-alföldi bizottságnak, nyugdíjba vonulása után pedig a 15 tagú elnökség és az apparátus tagjaként dolgozik.

— A kereskedelem, a külkereskedelem és a gyártó vállalatok egymáshoz közelítése csak javát szolgálhatja a népgazdaságnak — mondja Polák Zoltán. — A kamarai szervezet nemcsak átfogó, hanem napi gondokon is segít. Hisz mi ismerjük a piaci körülményeket, s egymás bajait is...

— Miben segít a kamara?

— Hármass feladatunk van: az érdekegyeztetés, ezt különösebben, úgy gondolom, nem kell magyarázni, az érdekközvetítés és az érdekképviselet. Az érdekközvetítéshez tartozik például az információáramoltatás is, amellyel esetlegesen később jelentkező gondokat megoldhatunk. Az érdekképviseletről meg csak annyit, hogy a napi ügyeink közé soroltuk: segíteni a gabonaforgalmi egy nyugati céggel tervezett közös vállalat létrehívásában.

— ...és a határ menti árucseré-forgalom?

— Tízennégy évvel ezelőtt a határ menti forgalom nem haladta meg az egy-kétszáz-ezer dollárt, az idén meg

túlszaladtunk a húszmillión. A legnagyobb gondunk az ellentétl mindenkor meghatározása, hogy ne maradjon „keserű szájjá” se a külföldi partnernél, sem a vállalatainknál... A kölcsönös előnyök alapján bonyolódóknak az üzletek. A déli szomszédaink például sertésfejet vesznek, s helyette húspáslót adnak. Vagy ellenszolgáltatásért a KSZV, a Kender- és Szövőipari Vállalat az ipari növényt feldolgozva kapja vissza. A napokban folytat (folytak) tárgyalások arról is, hogy a SEVER céggel, valamint a TESZÖV-vel és az állami gazdaságok szakszolgálati állomásaival közösen megtalálják egy korszerű öntözőberendezés behozatalának lehetőségét. Az Atlanti-óceán túlsó feléről származó szerkezetekről csak annyit, hogy az ezer hektárt öntöző berendezéshez egyetlen ember szükséges!...

— Ha azt mondom, hogy szegedi és szabadkai vásár?

— A vásároknak minden tőlünk telhető segítséget megadunk, hogy eredményesen szolgálja a határ menti árucseré-forgalom ügyét. Így született meg többek között a vásári kompenciációs keret (hárommillió dollár) azért, hogy a vásáron kiállított termékeket plusz költséggel ne kelljen visszaszállítani.

— Eddig csak a sikerekről, eredményekről beszélünk...

— A Magyar Kereskedelmi Kamara dél-alföldi bizottságánál a kamatoztatható információk és tapasztalatok már összegyűltek. Sajnos, a lehetőségekkel még nem élnek olyan mértékben a tagvállalataink, mint amennyire az indokolt volna...

Szabó Pál Miklós

Lakásügyi információk

Holnap, hétfőn délután 4 órától 5-ig várja a szegedi KISZ-bizottság ifjú szakemberekből álló csoportja az érdeklődőket az Ifjúsági Házban. A lakásvásárlás, építési jogi, műszaki és tervezési kérdéseiről, valamint a hitel feltételekről, a tanácsi ügyintézés módjáról adnak felvilágosítást.

Könyvújdonságok karácsonyra

Szokásomhoz híven először is összeírtam a téli könyvvásár gazdag kínálatából azokat a köteteket, amelyek vagy magamnak, vagy ajándékként meg szeretnék vásárolni. Azután összeadtam az árakat, s kénytelen voltam szelektálni. Mert az első, ami az idei téli könyvkínálatban elgondolkodtatott, az a könyvárak ugrásszerű emelkedése. Alig van könyv 60–80 forint alatt, s a csúsz 750 forint, egyetlen kötetért. No de nem akarom elvenni senkinek a kedvét, inkább kínálni szeretnék ajánlani tizenhat kiadó több mint 130 újdonságából.

Kezdjük talán az egyik legmostohább műfajjal, a magyar klasszikusokkal. Négy kötetnek örülhetünk. Legendák, látomások és imádságok térképezik föl *A magyar középkor irodalmát*; a Szencen született szegény sorsú diák, Molnár Albert szoltáriai jelennek meg *Psalterium Ungaricum* címmel; napvilágot látott *Kazinczy Ferenc* Sophie című levéregénye, mely tulajdonképpen fölfedezés számba megy; *Századvéa* címmel két kötetben jelent meg több, 1888 és 1905 között született regény.

A kortárs irodalmi kínálatból néhány kötet: *Csurka István* Szinleírás címmel adta közre játékos, ötletes s mégis közérdekű komolyságot hordozó tárcáit, novelláit; *Fekete Sándor* A kamassz álma című műve „önéletrajz” cikkeiben elbeszélve; *Mészöly Miklós* „beszélyének” színhelye egy dunántúli kisváros, ideje a harmincas évek, címe: Megbocsátás; *Száz György* Történelem jelenidőben címmel gyűjtötte egybe publicisztikáit, tanulmányait, történelmünket vallató írásait; *Hubay Miklós* négy színdarabját — *Párkák*, *Tűszszedők*, *Az álomfejtő álma*. Itt valami ketyeg — tartalmazza a Világvegtételek.

A *Tények és tanúk* három új kötete *Almásy Pál*: Sopronkőhida napló 1944–45; *Erdős László*: Böllérbicskák éjszakája és *Bálint Andre*: Eletrajzi történelmek; a *Nemzet* és emlékezet sorozat új darabjai *Hajdú Lajos*: Forradalmár vagy sze-

rencselovag és *Kortársak* *Bajcsy-Zsilinszky Endréről*.

A külföldi irodalmat népszerűsítő Világkönyvtár sorozatban jelent meg *Sibyle Muthesius*; *Felhőgyerek*, *Norman Mailer* A hóhér dala, *Otar Csiladze*: Bárki, aki rám talál... című regénye. A kedvelt Ra-Re kötetek is gazdagodtak két jelentős művel, az egyik *Henrich Böll* eddig ismeretlen, 1943-ban született kisregénye. A hagyaték és *Albert Camus* első, 24 éves korában írt könyve, a boldog halál. Nagy érdeklődésre tarthat számot *Gideon Hausner* könyve, az Ítélet Jeruzsálemben annál is inkább, mert a szerző a 60-as években Izrael főügyésze volt, majd az Eichmann-pörben a vádat képviselte. Hasonlóan érdekes *Joseph Heller* új könyve, a Gold a mennybe megy.

A kuriózumok kedvelői bizonyára örülnek majd az *Ilyés Gyula emlékkönyvének*, melyet özvegye állított össze esszékből, tanulmányokból, visszaemlékezésekből, versekből, levelekből, emlékiratokból, fényképekből. A szegedi egyetemen klasszika filológia és valástörténeti professzor volt a két háború között *Kerényi Károly*, aki 1943-ban a

Váci Mihályra emlékezve

Váci Mihály Kossuth-díjas költő, műfordító, publicista születésének 60. évfordulója alkalmából emlékeztet rendeznek a közeljövőben a Rátkai Márton Munkás-Művész Klubban, illetve a Radnóti Miklós Színpadon.

December 10-én, hétfőn a Rátkai Márton Munkás-Művész Klubban Jegyvenyében címmel tart irodalmi estet a Magyar Színházművészeti Szövetség és a Szépirodalmi Könyvkiadó. Az esten Váci Mihályt bevezetője után Erdélyi György, Kertész Lilla, Kovács P. József, Prokopius Imre, Tatay Éva, Tóth János István adja elő Váci Mihály műveit.

A Radnóti Miklós Színpad és a Magyar Rádió közös emlékestje december 13-án, csütörtökön lesz a Nagymező utcában. Az esten Czine Mihály irodalomtörténetész idézi fel Váci Mihály életútját, elemzi munkásságát. Az életműből Berék Katalin, Egressy István, Hegedűs D. Géza, Keresztes Emil, Havas Judit, Kozák András és Nagy Attila tolmácsolásában hangzanak el alkotások. (MTI)

Két vendégművész

Zenei naptár

A Zenés színházban két grandiózus alkotást, *Bartók III. zongoraversenyét* és *Bruckner IV. szimfóniáját* (Esz-dúr) szólaltatták meg a szegedi szimfonikusok — *Tusa Erzsébet* közreműködésével. *Koncz Tamás* vezényeltével.

Bartók III. zongoraversenyét viszonylag ritkábban halljuk pódiumainkon, talán mert ennek finom, lírikus és mély emberi mondanivalóját a legnehezebb zenei feladat közvetíteni, a két korábbi zongoraverseny — energikusabb, vívódóbb, „látványosabb”, tehát hálásabb, mutatósan virtuózabb feladatot jelentő tolmácsolásával szemben *Tusa* interpretációja a műnek megfelelően oldott, őszinte, poétikus indítatású volt. Különösen a II. tétel. Előadójának nemcsak emberi tisztasága, egyszerűsége, ugyanakkor minden finom hangulatra érzékeny rezdükenységével avatta értékessé ezt a megszólaltatást. Egészében véve mégis halványabbnak tűnt korábbi teljesítményeinek képest. Hiányzott e versenyű tolmácsolásából az a belső kohéziós erő, amely a számos, szépen megfogalmazott részletet világosan, biztonságosan követhető, háttérözön gondolatit tartalmazó sugalló költői vallomássá sürítette volna. Az egyébként bravúros technikai megoldás pedig túlzott légiességével, puhaságával,

már-már az impresszionisták világába röptetett vissza. *Brucknernek*, a múlt századi osztrák zeneszerzőnek művészetét igen ellentmondásos értékelések minősítik. *Míg E. Kurth* „a világtörténelem J. S. Bach óta legnagyobb zenei hatalmának” tartja, *Riemann* azt vallja, hogy „műveiből hiányzik a szigorú belső logika”, sőt *Wagner*-epigonssággal is bélyegzi. A különböző nézetek ellenére tény, hogy *Bruckner* zenéje mindenképpen figyelemre méltó, még akkor is, ha a ma közönségében talán ellenérzéseket ébreszt a gigantikus méret, vagy az olykor túlzottan hőmpölygő patosz, ami — talán túlzottan is — szintén jellemző műveire. És hogy talán méltatlanul is mellőzik, arról győződt meg *Koncz Tamás* interpretációja *Brucknernek* a legkiválóbb előadóiként például olyan nagyságokat emlegetnek, mint *Toscanini*, *Bruno Walter*, *Klemperer*. Nyilván kevesen is mernek vállalkozni művei megszólaltatására, mert egyaránt nehéz a karmesternek, s a zenekarnak is. Elsősorban óriási feladat például a koncerten elhangzott szimfóniának is az összefogása, a hatalmas forma arányos felépítése. *Koncz Tamásnak* ez nem okozott problémát, s fő erényének érzem, hogy a grandiózus építkezés mellett a részletek apró, kimunkált szépségeinek megmutatására is képes volt.

Nemcsak nagy foltokban feldobott, s távolról élvezhető színei, vonalatai voltak muzsikálásának, hanem „közelről vizsgálva” is gyönyörű-ködötőnek hatott. Nem fulladt az unalom mocsarába e közel egyórás mű előadása. Színes, imponáló, erőteljes, invenciózus tolmácsolást kaptunk a fiatal karmestertől, akit szintén kevésbé ismerünk.

Koncz Tamás 1980-ig volt a Magyar Operaház korrepetitora, s jelenleg az NSZK-ban, a Konstanzi Szimfonikus Zenekar igazgatója. 1980-ban a Milánói Scala által rendezett Cantelli karmesterversenyen második díjat kapott (az elsőt nem adták ki), Firenzében a „Maggio Musicale Fiorentino” zenekar rendezte karmesterversenyén pedig első díjat nyert. Ezekon a rendezvényeken hallotta őt *Karajan*, így meghívta a *Berlini Filharmonikusokhoz* két koncertet dirigálni 1982-ben. A Bécsi Filharmonikusokkal is koncertezett 1984-ben, de szerepelt több nyugat-európai országban, a skandináv és a szocialista államokban is.

A szegedi szimfonikusok odaadón, igen szépen, jó formában muzsikáltak a világos, érthető dirigálásra. Minden hangszercsoport alaposan megdolgozott, s fényesen helytállt a nehéz zenekari anyag pompás életre keltésében.

Berényi Bogáta

Lágyfalú konténer

Lágyfalú konténer próbagyártása fejeződött be a Kender-, Juta- és Politextil Vállalatnál. Az újfajta csomagolóeszköz — amelyet jövőre három különböző típusban hoznak forgalomba — lényegében egy polipropilén szövetből különlegesen kiképzett nagyméretű zsák, amelyben biztonságosan lehet szállítani és tárolni a granulát, szemcsés műanyagokat és a mezőgazdasági szemes terményeket. A polipropilén szövet megvédi az árut a szállítás során elkerülhetetlen fizikai hatásoktól, a vevő kívánságára polietilén fóliával bélelt, változat pedig a nedvességtől, víztől.

A hazai piacon újdonságnak számító háromnegyed, illetve — kétféle — másfél

köbméteres lágyfalú konténer, az úgynevezett egyutas, vagyis az eldobható csomagolóanyagok körét bővíti, ám a jelenlegi ennél korszerűbb, jobb minőségű már ismert és alkalmazott polipropilén zsákokat egy osztrák cégtől vásárolt korszerű gépen gyártják majd. A Hungarotex Textilkülkereskedelmi Vállalattal együttműködve biztató tárgyalásokat folytatnak svéd és NSZK-beli vevőkkel. A gyártók terve szerint — ha sikerül az új terméknek megfelelő piacot találni, azt széles körben elterjeszteni — a jelenlegi kapacitást, amely évi 80 ezer polipropilén konténer gyártását teszi lehetővé, akár négyszeresére bővíthetik.

L. T.